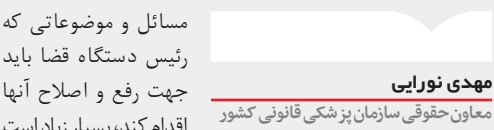

یادداشت

ابرچالش دستگاه قضا

مهدی نورایی

معاون حقوقی سازمان پزشکی قانونی کشور

اما قوه قضائیه ابرچالش‌هایی نیز دارد. یکی از آنها حجم پرونده‌های ورودی به دستگاه قضایی است. باید برای این موضوع تدبیری اندیشیده شود؛ چراکه اطاله دادرسی می‌تواند در احقاق حقوق افراد چالش ایجاد کرده و مراجعه‌کنندگان به مراجع قضایی را مایوس از عدالت کند. موضوع دیگر کارآمدی ساختار اداری قوه قضائیه است. علاوه بر این رهبر انقلاب در حکم ازهای و در سخنرانی‌شان، به موضوعات مهمی اشاره کردند که یکی از آنها پیگیری حقوق عامه بود که به‌طور جدی سیدابراهیم رئیسی در دوره مدیریت خود مورد توجه قرار داده بود. بالطبع باید رئیس جدید قوه قضائیه برای این مهم برنامه داشته باشد و این موضوع را جزء اولویت‌های کاری خود در نظر بگیرد.

ساماندهی فرآیندهای مربوط به رسیدگی و اصلاح روابط اداری دستگاه قضا و برخورد با فساد و ناکارآمدی درون قوه قضائیه مسائلی است که باید رئیس جدید قوه قضائیه آنها را دنبال کند. مجموعه اینها در برنامه تحولی قوه بعضا دیده شده و به همین جهت مهم‌ترین کارویژه‌ای که به‌نظر می‌رسد رئیس قوه قضائیه باید دنبال کند اجرای سند تحول موجود و اهتمام به آن است. اگر بنا به تغییر یا جابه‌جایی افراد درون قوه باشد، رئیس قوه قضائیه این حق را دارد که افراد را تغییر دهد و جابه‌جا کند تا هماهنگی لازم را در شورای عالی قوه قضائیه متناسب با رویکردهایی که دنبال می‌کند، ایجاد کند. این جابه‌جایی‌ها و تغییر و تحولات باید در راستای اجرای سند تحول موجود باشد و احیاناً منجر به توقف آن نشود. رئیس دستگاه قضائیا باید احیاناً افرادی را به کار گیرد که به این سند اعتقاد نداشته باشند.

حکم رهبری برای ازهای، حکمی جامع است. یکی از مواردی که رئیس قوه قضائیه باید آن را سرلوحه برنامه‌ریزی و حرکت خود داشته باشد، گسترش فناوری‌های نوین است. ارائه خدمات قضایی به‌صورت سنتی نه‌از کارایی لازم برخوردار است و نه می‌تواند اهداف قانون‌گذار اساسی را در قضا بیاورد. این قانون و نه مقاصد که رهبری از قوه قضائیه انتظار دارند، برآورده کند. به همین جهت استفاده از ظرفیت‌های نوینی که از طریق ارائه خدمات به‌صورت الکترونیک و استفاده از فناوری‌های نوین، می‌تواند سرعت رسیدگی‌ها را تقویت کند و تا حد بسیار زیادی اقیاع مردم و مراجعان دستگاه قضا را منجر شود. فرآیند قضایی به‌گونه‌ای است که افراد جهت رسیدگی باید متحمل هزینه‌هایی شوند. اگر این هزینه‌ها فرآیندها در بستر الکترونیک صورت گیرد، بخش زیادی از هزینه‌ها کاسته می‌شود. به‌عنوان مثال دادخواست به‌صورت الکترونیک، ثبت دعوا به‌صورت الکترونیک، تعیین‌پانگمیل پرونده، از طریق سامانه‌های تعیین‌شده الکترونیکی کمک می‌کند افراد و طرفین دعوا بتوانند بدون اینکه نیاز و الزامی به حضور داشته باشند فرآیند قضایی را طی کنند یا اطلاع‌رسانی قضایی در رابطه با روند پرونده‌ها یا حتی فراتر از اینها رسیدگی الکترونیک انجام شود؛ فرآیندی که در دوره املی لاریجانی بحث استفاده از آن آغاز شد و در دوره رئیسی شدت گرفت اما در مرحله سیدبیدی قضایی به‌صورت آنلاین و در بستر فضای اینترنت یک امر بدیع بود. این موضوع کمک کرد نیازی به جابه‌جایی زندانی‌هایی که به‌منظور رسیدگی به پرونده آنها باید در مرجع قضایی حاضر می‌شدند، نباشد بدون جابه‌جایی بتوان پرونده آنها را مورد رسیدگی قرار داد. این مطلب را می‌توان به سایر پرونده‌ها تعمیم داد. در مواردی که طرفین دعوا مایل به حضور در جلسه رسیدگی هستند استفاده از این ظرفیت و بستر الکترونیک می‌تواند کمک کند فردی که در یک شهرستان دورافتاده است اگر قرار است به موضوع او در تهران یا در نقطه دیگری از کشور رسیدگی شود بدون نیاز به متحمل شدن هزینه‌های مربوط به رفت‌وآمد، جلسه رسیدگی را از طریق بستر الکترونیک پیگیری کرده و دفاعیات خود را ارائه کند. این گامی بسیار مهم و اساسی است که می‌تواند بخشی از انتظارات از دستگاه قضا را برآورده کند. البته معاونت آمار و اطلاعات قوه قضائیه در این موضوع حرکت خوبی را شروع کرده‌ود در همین رابطه سامانه عدالت‌همراه هم طراحی کردند تا به تکمیل پرونده‌های قضایی و اطلاع از روند رسیدگی کمک کند.

فرهیختگان روز گذشته در فضای مجازی اخباری پیرامون جمع‌بندی اعضای منتخب شورای شهر تهران درباره ۷ گزینه اصلی شهرداری تهران منتشر شد. اگرچه هیچ منبع رسمی این خبر را تأیید نکرده است اما مهدی چمران، رئیس احتمالی شورای شهر ششم گفته بود که تا پایان هفته، اسامی ۱۰ گزینه شهرداری تهران اعلام می‌شود. باوجود اینکه تا پایان هفته چند روز فرصت باقی مانده، وحید نوروزی از شهردار پیشین منطقه ۱۸ در توئیتر نوشت که «سیدمازیار حسینی، مجتبی عبداللهی، محسن پیرهادی، علیرضا زاکانی، رستم قاسمی، لطف‌الله فروزنده و سردار آبرومند» از گزینه‌های نهایی تصدی بر ساختمان خیابان بهشت هستند. او از تدوین برنامه توسط این ۷ نفر نیز خبر داده بود. اگر چه این خبر را میثم مظفر در گفت‌وگو با «فرهیختگان» تکذیب کرد و از لیستی ۲۶ نفره سخن گفت، با این حال به نظر می‌رسد شهردار آینده، یکی از اعضای همین لیست ۷ نفره باشد.

اما منتخبان مردم تهران در شورای شهر بر چه مبنایی به این لیست ۲۶ نفره رسیده‌اند؟ شورای ششمی‌ها برخلاف شوراهای پیشین به‌جای تمرکز بر اسامی، شروطی پنج‌گانه برای انتخاب شهردار آینده تعیین کردند. این شروط پنج‌گانه «انقلابی بودن، ولایت‌مداری، قانون‌مداری و شهرت»، «سابقه اجرایی، مدیریت در سطح کلان و تجربه اقتصاد شهری»، «پاکدستی، شفافیت و خوش‌نامی»، «مشورت‌پذیری، روحیه تعامل و ارتباط موثر با شورا» و «روحیه مدیریت جهادی و توانمندی در اداره شهر» معرفی شده است. ۲۱ عضو شورای ششم برپایه این شروط، ۳ گزینه به هیات‌رئیسه موقت ارائه دادند. از این لیست ۶۳ نفره، برخی اسامی مشترک حذف شدند و درنهایت اعضای منتخب شورا به لیستی ۴۱ نفره رسیدند که از نکات قابل توجه آن حضور دو زن، یعنی خانم‌ها مصومه‌آباد عضو اسبق شورای شهر تهران و مرضیه وحیددستجردی وزیر اسبق بهداشت در این لیست بود. در لیست ۴۱ نفره اسامی وزرای سابق دولت نهم و دهم چون پرویز فتاح، محمد علی‌آبادی، تعدادی از فرماندهان نظامی مانند سردار حاجی‌زاده و سردار محمد و برخی مدیران سابق شهری مثل هابیل درویش، مازیار حسینی و... دیده می‌شود، با این حال برخی از این افراد به دلیل پیشنهاد حضور در دولت و عده‌ای دیگر به دلایل شخصی از کاندیداتوری شهرداری تهران انصراف دادند تا درنهایت شورای شهری‌ها با لیستی ۲۶ نفره مواجه باشند. مهدی چمران البته به ایسنا گفته که ممکن است تعداد انصرافی‌ها بیشتر هم بشوند. او دلیل این اتفاق را حضور در دولت و برخی دیگر هم مسئولیت کنونی‌شان دانسته است. او در تشریح این موضوع گفته «مثلاً هنگام مطرح شدن برخی اسامی که دوستان اعلام کردند مثل سردار حاجی‌زاده، من گفتم بعید می‌دانم بتوانند بیایند یا افراد دیگری مثل مخبر که برای معاون اولی ریاست‌جمهوری پیشنهاد شده‌اند ممکن است سخت باشد برای شهرداری بیایند اما نظر اعضا

این بود همه افرادی که در معرض انتخاب هستند اعلام شوند.» از این لیست ۲۶ نفره، قرار است ۱۰ نفر باقی بماند. در مرحله دوم، از این ۱۰ نفر، ۳ نفر و نهایتاً یک نفر انتخاب خواهد شد. چمران گفته تمامی این مراحل با رای اعضا انجام می‌شود اما نه فقط به صورت رای‌گیری پشت سر هم بلکه با بحث و بررسی اقناعی. شورای شهری‌ها از ۱۰ نفر انتخابی برای شهرداری تهران برنامه خواهند خواست. این ۱۰ نفر حدود یک هفته فرصت تهیه برنامه و مصاحبه خواهند داشت.

۷ نفر ققدر واقعی هستند؟

باوجود طراحی چنین مکانیسمی برای انتخاب شهردار، باید اسامی هفت نفری که شهردار سابق تهران در توئیتر خود معرفی کرده را جدی‌تر از سایر اسامی زیر نظر قرار داد. از میان این هفت نفر، رستم قاسمی و علیرضا زاکانی از سایر کاندیداها شناخته‌شده‌تر هستند. قاسمی، وزیر سابق نفت و معاون اقتصادی سپاه قدس و مشاور عالی اقتصادی فرمانده کل سپاه است. او به‌واسطه حضورش در قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص)، یکی از اصلی‌ترین گزینه‌های مطرح برای تصدی شهرداری تهران است. زاکانی، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس نیز با توجه به حضورش در انتخابات ریاست‌جمهوری و مواجهه‌اش با دولت روحانی و همچنین حمایت‌های سیاسی، شانس شهرداری تهران را دارد. چهار نفر از این لیست احتمالی، (پیرهادی، آبرومند، عبداللهی و حسینی) از نزدیکان و معاونان پیشین محمدباقر قالیباف هستند. اگر این لیست جدی باشد، می‌توان گفت شهردار آینده تعامل خاصی با مجلس خواهد داشت. محسن پیرهادی، عضو فعلی هیات‌رئیسه مجلس است که در کارنامه اجرایی خود سابقه عضویت در چهارمین دوره

تأملی درباره برخی گزینه‌ها که برای اداره پایتخت مطرح می‌شوند

شهرداری تهران جای آزمون و خطا نیست

شورای اسلامی شهر تهران را نیز دارد. او چه در شورای شهر و چه در مجلس یکی از نزدیک‌ترین افراد به محمدباقر قالیباف است. گزینه دیگر مازیار حسینی است که در دوران شهرداری قالیباف ۶ سال عهده‌دار سمت معاون فنی و عمرانی شهرداری تهران و یک‌سال معاون حمل‌ونقل و ترافیک بوده است. سردار جمال‌الدین آبرومند نیز جانشین پیشین قرارگاه جنگ نرم سپاه پاسداران، از دیگر نزدیکان محمدباقر قالیباف است. آبرومند سابقه مدیریت شهری در کارنامه اجرایی خود ندارد، ولی هم‌اکنون دستیار رئیس مجلس، در حوزه پیشرفت و خدمت است. مجتبی عبداللهی هم‌اکنون مدیریت اوقاف استان تهران را برعهده دارد. او در گذشته نیز معاونت اجتماعی شهرداری تهران را برعهده‌دار بود. گزینه آخر لطف‌الله فروزنده است که در دولت دهم ابتدا معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی رئیس‌جمهور و سپس معاون پارلمانی محمود احمدی‌نژاد شد.

ریسک پرخطر انتخاب شهردار تهران

با توجه به شرایط فعلی کشور و استراتژیک بودن شهر تهران، انتخاب صحیح شهردار توسط منتخبان شورای شهر اهمیت بسیار بالایی دارد. در اهمیت این انتخاب همین بس که شهردار آینده تهران می‌تواند آینده جریان اصولگرایی را در انتخابات مجلس شورای اسلامی که دو سال دیگر برگزار می‌شود، دستخوش تغییرات کند. بر این اساس می‌توان گفت شهرداری تهران جای آزمون و خطا و میدان دادن به عناصر نسبتاً کم‌تجربه نیست. شورای شهر ششم باید به این جمع‌بندی برسد که نباید مسیر شورای شهر پنجم را ادامه دهد؛ مسیر غلطی که در آن به‌دلیل کشمکش‌های سیاسی اعضای شورای پنجم، در چهار سال، تهران سه شهردار عوض کرد و خروجی مدیریت شهری تنها به تغییر نام چند خیابان و معابر در تهران ختم شد.

شهردار چه کسی باشد؟

اصلاح‌طلبان در شورای شهر تهران به‌گونه‌ای عمل کردند که یک شهردار با عملکرد حداقلی به‌سادگی می‌تواند مورد توجه افکار عمومی قرار بگیرد. با این وجود اما شهردار آینده تهران باید خروجی‌ای داشته باشد که شورای ششم را راضی کند. شاید مهم‌ترین ویژگی شهردار، مبارزه‌اش با فساد است. یکی از مشکلات اخیر سالیان گذشته شهر تهران، تراکم‌فروشی و دادن مجوزهای بی‌حساب و کتاب ساخت‌وساز بوده است. شهردار تهران علاوه‌بر اینکه باید با فسادهای موجود در بدنه شهرداری مقابله کند، باید خود نیز شخصی پاک‌دست باشد. نمی‌توان از شهرداری که ابهامات فراوانی درباره اموال و مستغلات او وجود دارد انتظار داشت در شهرداری تهران با فساد مبارزه کند. تنها یک شهردار پاک‌دست و بدون شائبه‌های مالی توان چنین مبارزه‌ای را خواهد داشت. علاوه‌بر این، به‌طور حتم او باید دارای سابقه مدیریتی و اجرایی مناسب باشد.

در بین گزینه‌های مطرح‌شده، برخی اگرچه در شهرداری تهران بوده‌اند اما آن‌طور که باید در حوزه اجرا و عملیات عمرانی نقش‌آفرین نبوده‌اند و برخی گزینه‌ها نیز اساساً فاقد سابقه اجرایی در حوزه شهری هستند. به‌طور حتم منتخبان مردم در شورای شهر به‌خوبی می‌دانند که آنها فرصت آزمون و خطا را در شرایط فعلی که تهران با گره‌های سخت و کشور در وضعیت نابسامانی از نظر مدیریتی مواجه است، ندارند. باید دید آیا منتخبان مردم تهران در شورای شهر هم وضعیت موجود را به درستی درک می‌کنند یا همچون بستن لیست انتخابات، در دقایق پایانی، برخلاف اصول و رویه‌هایی که طراحی کرده بودند، یک فرد را به‌عنوان شهردار برمی‌گزینند تا در همان دامی بیفتند که شورای پنجمی‌ها افتادند و از آنها تنها چند نام‌گذاری باقی ماند.

گفت‌وگو

ابوالفضل قناعتی، عضو چهارمین دوره شورای شهر تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

نباید از شهردار تهران رئیس‌جمهور دربیاید

ابوالفضل قناعتی، عضو هیات‌رئیسه چهارمین دوره شورای شهر تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» سازوکارهای انتخاب شهردار تهران و شاخص‌های مدنظر برای این منظور و همچنین مصادیقی که در حال حاضر برای شهردار آینده تهران مورد تأیید است را مطرح کرد. متن این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

چهارمین دوره شورای شهر تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

چه ویژگی‌هایی برای انتخاب شهردار تهران باید مورد تأکید باشد؟

در حال حاضر روی گزینه‌های مختلفی کار می‌شود، اما به‌نظر من بهترین گزینه‌ای که می‌تواند در شهر تهران به‌عنوان شهردار باشد، فردی است که در گذشته خود تجربه فعالیت در این حوزه را داشته باشد؛ یعنی هم مردم شهر را بشناسد و هم موضوعات فرهنگی و اجتماعی و مشکلات شهر را از نظر کالبدی به‌خوبی درک کند و در عین حال نگاه سیاسی نداشته باشد.

آسیب نگاه سیاسی چه تبعاتی داشته است؟

اگر نگاه سیاسی نداشته باشد، باعث می‌شود برای آینده سیاسی‌اش شهر را سکوی پرشی نکند و برای جریان سیاسی خود هم از ظرفیت شهر استفاده نکند؛ چراکه اینها باعث می‌شود مردم شهر و یافت خود شهر متضرر شوند. باید نگاهی داشته باشد که تمام هم‌وغم آن به شهر باشد؛ برخی می‌گویند شهردار تهران در آینده ریاست‌جمهوری است؛ لذا اگر با این نگاه برخورد وارد شود، همه دغدغه او این می‌شود که شهر را به دنبال اهداف سیاسی خود بکشانند، بنابراین برای شهرداری تهران شخصی نیاز است که هم متعهد، مردم‌دار، دیندار، متخصص و دارای تجربه خوبی باشد.

میثم مظفر، عضو منتخب شورای شهر تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

لیست ۷ نفره را تکذیب می‌کنم

گفته شده که شورا به یک لیست ۷ نفره رسیده است. شما این لیست ۷ نفره را تأیید می‌کنید؟ من این لیست را ندیده‌ام.

سیدمازیار حسینی، مجتبی عبداللهی، محسن پیرهادی، علیرضا زاکانی، رستم قاسمی، لطف‌الله فروزنده و سردار آبرومند از گزینه‌های نهایی هستند.

این افراد جزء لیست ۲۶ نفره هستند.

گفته‌اند اینها جزء لیست ۷ نفره نهایی هستند. نه، من این را کاملاً تکذیب می‌کنم. به‌هیچ‌عنوان ما رتبه‌بندی نکردیم. اینکه چه کسانی به دور بعد راه یافته‌اند، شایعه است و شورا چنین تصمیمی نگرفته است.

در این ۲۶ نفر حداقل نام دو نماینده کنونی مجلس دیده می‌شود. چندی قبل رهبر معظم انقلاب صراحتاً بیان داشتند نمایندگان نباید سننر مجلس را ترک کرده و وارد کار اجرایی شوند. آیا این تأکید رهبری جزء شاخص‌های شما برای انتخاب شهردار قرار می‌گیرد؟

هنوز در این زمینه بحثی نشده است. ان‌شاء‌الله وقتی ۱۰ نفر برتر را براساس شاخص‌ها ارزیابی کنیم، اگر لازم باشد راجع به این موضوع بحث می‌شود.

سوال این است که این تأکید رهبری جزء شاخص‌های آید یا می‌گویید این شرایط تهران خاص است و... مافعالدر ۱۰ شاخص این موضوع را نداشتیم. در ۱۰ شاخص مکتوب این نیست منتها در جمع‌بندی نهایی ممکن است دوستان راجع به این موضوع بررسی کنند.

از این افراد برنامه گرفته شده است؟

قرار است از ۱۰ نفر برتری که انتخاب خواهند شد، برنامه خواسته شود. بعد آن در جلسات برای ارائه برنامه و پرسش و پاسخ از افراد برتر دعوت می‌شود.

چهره‌هایی مثل قالیباف که سابقه مدیریت شهری داشتند و افراد دیگر پیشنهاد و مشورتی داشتند؟ خیر، بزرگانی مثل قالیباف هیچ اظهارنظری مبنی بر حمایت یا رد گزینه نداشتند.

منظور مشورت بود.

خیر، من با چنین موضوعی مواجهه نداشتم.

در آینده از او مشورت نمی‌گیرید یا مشورت نمی‌دهد؟

قابل پیش‌بینی نیست. ولی تاکنون اظهارنظر یا مشورتی نداشته است.